

Robert Mugabe – čierny marxista II.

Roman Konik

11. novembra 2019 ✚ **Politika**

Príliš rýchla inflácia

Je ťažké písať o Zimbabwe v kontexte štatistík; nezamestnanosť za Mugabeho dosahovala 90 percent, hospodárstvo prakticky neexistovalo, krajinu ničila epidémia AIDS (každá tretia pätnásťročná osoba sa nedožije štyridsiatky), mnoho nemocníc a kliník bolo zničených a kvôli nedostatku personálu zdravotníctvo prakticky neexistuje. Keď sa prestalo s očkovaním, vracali sa choroby, ako je malária. Chýbala a chýba elektrina a pitná voda. Nedostatok benzínu spôsobil prakticky zánik komunikácie. Úrady ako sú pošty a poisťovacie spoločnosti, nefungujú. Ekonomická situácia za vlády Roberta Mugabeho sa v istom zmysle vrátila k africkým koreňom, čiže k výmennému hospodárstvu. Pokiaľ ide o ceny, napríklad za nohavice v okolí Bulawayo bolo treba dať 4 vedrá kukurice alebo prosa, za zahraničné tričko jedno kurča (živé), za domáce tričko zabité kurča (hoci aj niekoľko dní).

Zimbabwe tiež prekonal rekord všetkých čias v inflácii. Ťažko odhadnúť, aká je v súčasnosti. Vedúci štatistického úradu v Zimbabwe uviedol, že nie je schopný poskytnúť najnovšie údaje o inflácii, pretože v obchodoch nie je žiadny tovar. Vedúci Národnej banky Moffat Nyoni priamo povedal: *Chýba nám príliš veľa informácií, aby sme mohli určiť výšku súčasnej inflácie*. Medzinárodný menový fond odhaduje, že v roku 2007 inflácia dosiahla 150-tisíc percent. Je taká obrovská, že obchodovanie s menami sa stalo nemožným (podľa juhoafrických ekonomických odborníkov dosahovala dva milióny percent). Ceny sa menili viackrát za deň. Jedinou viditeľnou aktivitou vlády bola tlač stále nových platobných šekov (s termínom skončenia platnosti). Posledná nominálna hodnota (od konca júla) je 100 miliárd zimbabwianskych dolárov. Niekoľko dní po zavedení stomiliardových nominálnych hodnôt cválajúca inflácia spôsobila, že balíček cigariet stál 400 miliárd dolárov, ale treba pamätať na to, že bankovky v nominálnej hodnote 100 tisíc Zimbabweni (ktorými sa prakticky platilo na váhu podľa ich hmotnosti) boli stále v obehu. Na zaplatenie obedu v reštaurácii bol potrebný kamión s takýmito bankovkami. Sumy, akými sa operovalo v Zimbabwe, dosahovali pri bežných nákupoch kvadrilióny a sextilióny (desiata až tridsiatašiesta mocnina). Ako perličku možno dodať, že úplne zanikli staré 500-dolárové bankovky s platinovým prúžkom – „mladí podnikatelia“ z Južnej Afriky ich vyviezli a pálili v krboch a získavali z nich platinu v cene starého papiera. Mince (krásne razené) sa povalovali na ulici, nikto ich nezbieral, pretože ich hodnota klesla pod cenu šrotu. V hoteloch sa každé ráno zverejšňoval nový výmenný kurz na čiernom trhu. Nikto sa nečudoval, keď účet v bare po zaplatení, ale pred opustením priestorov lokálu, mohol byť „upravený“. Ale rovnako ako v socializme – výmena na ulici bola zakázaná, preto každú cudziu menu bolo treba vymeniť v zmenárni, kde bol výmenný kurz stanovený na 30 tisíc zimbabwianskych dolárov za americký dolár. Výmenný kurz na čiernom trhu bol okolo 8 miliárd dolárov. Pár turistom, ktorí nemali poňatie o socialistických podvodoch a nerešpektovali tento barbarský zákon, sa na chvíľu zastavilo srdce pri prvej platbe kreditnou kartou, keď za obed v reštaurácii museli zaplatiť sumu blízku cene bytu na Manhattane v New Yorku. Zimbabwe bola jedinou

krajinou, v ktorej na vytlačených bankovkách bol uvedený dátum expirácie (ten sa potom v tlači mnohokrát predlžoval). V súčasnosti je nedostatok tlačového papiera. Nemecká spoločnosť vyrábajúca bankovky Giesecke & Devrient ukončila zmluvu s vládou Zimbabwe.

Manuálne riadený obchod

Blížiac sa voľby v roku 2013 v Zimbabwe prinútili vládu uplatniť osvedčenú prax spred šiestich rokov, keď pred voľbami bola vyhlásená slávna agrárna reforma spočívajúca v znárodnení belošských fariem. Začiatkom júna 2007 Robert Mugabe v televíznom príhovore poukázal na katastrofálnu hospodársku situáciu v krajine a oznámil významnú hospodársku reformu, *ktorej účinky budú okamžité*.

Začiatkom júla 2013 sa minister hospodárstva Robert Mupfema stal predsedom Úradu pre monitorovanie a cenovú stabilizáciu. Prvým dekrétom nového úradu bolo vyhlásenie návratu maloobchodných cien v krajine platných pred 18. júnom predchádzajúceho roka. Tieto ceny boli stanovené zhora a zverejnené v príslušnom vestníku. V tom čase to znamenalo najmenej päťnásobné zníženie cien všetkého tovaru. Jednotky Policajnej polície špeciálne určené na boj proti špekulantom mali dozerať na celú akciu. Minister Mupfema tiež zdôraznil, že nedodržanie dekrétov bude mať za následok zhabanie tovaru, zatvorenie obchodu a uväznenie majiteľa až na päť rokov za *sabotáž a diverziu*. Vláda vytvorila bezplatnú linku pomoci, prostredníctvom ktorej možno 24 hodín denne nahlasovať akékoľvek pokusy o sabotovanie reformy znižovania cien. Prvý deň reformy obchodná polícia zatkla 1 500 podnikateľov.

Reakcia občanov Zimbabwe bola v prvých dňoch po zavedení „zníženia cien“ euforická. Na správu o cenovej reforme tisíce ľudí zaútočilo na regály obchodov. Vo väčšine obchodov v Bulawaye netrpezliví ľudia, ktorí sa nemohli dočkať, kým na nich pri pokladni príde rad, jednoducho vzali tovar a vo všeobecnom chaose opustili obchod bez zaplatenia.

Avšak, ako to býva v prípade vyspelého socializmu, na druhý deň „reformy“ sa minul chlieb (pekári nechceli piecť za 1/5 výrobných nákladov), benzín, hovädzie mäso, čistiace prostriedky, prakticky všetko. Po niekoľkých dňoch reformy sa v televízii objavil prezident Mugabe s vyhlásením, že ceny sa v krajine stabilizovali a oznámil prípravu ďalších reforiem.

Zamlčovaný rasizmus

Vláda Roberta Mugabeho, vidiac, že účinnosť socialistických „reforiem“ zjednocuje voličov, oznámila ďalšiu reformu, ktorá sa oficiálne nazýva ako projekt *Indigenisation and Empowerment Bill* (Zákon o posilnení postavenia domorodého obyvateľstva). Táto reforma od septembra zavazovala každý hospodársky subjekt pôsobiaci v krajine, aby 51 % jeho akcií patrilo domorodým zimbabwianskym rodákmi (*indigenous Zimbabweans*), ktorí žijú v krajine najmenej štyri generácie a majú tmavú farbu pleti. Týmto dekrétom Mugabe úplne vylúčil bielych Zimbabwečanov zo samostatnej podnikateľskej činnosti.

Ľavicoví bojovníci proti fašizmu, xenofóbii a rasizmu vôbec nevenujú pozornosť extrémnemu rasizmu v Zimbabwe.

Vďaka Mugabemu získal bývalý komunistický diktátor Etiópie – Mengistu bezpečné útočisko. Tento nemilosrdný marxista za krátky čas zničil najstaršie kráľovstvo Afriky. Leninovský diktátor podľa vzoru svojich idolov z Východu *pre dobro svojich obyvateľov* rozkradol krajinu, kolektivizoval poľnohospodárstvo a podľa odhadov zabil pol milióna „nepriateľov ľudu“.

Treba mať však pri tom na pamäti, že medzinárodné odsúdenie prezidenta Zimbabwe zďaleka nebolo jednomyselné, pretože mnohí Afričania Mugabeho stále vnímajú ako ikonu boja proti kolonializmu, napríklad na kongresoch Africkej únie bol vítaný ako hrdina. Mugabemu, ktorý cítil silnú podporu afrických vodcov, mohli byť ukradnuté zatýkacie rozkazy i zákaz vstupu do krajín EÚ.

Je tiež potrebné zdôrazniť, že etnické spory, ktoré sir Rhodes účinne potláčal a umlčieval, pod vedením Mugabeho znovu ožili. Prezident pochádzajúci z kmeňa Szona ho oficiálne podporoval na úkor obyvateľov Ndebele.

Najväčšou stratou pre Zimbabwe bol však úplný kolaps cestovného ruchu, ktorý bol silným hospodárskym odvetvím a mnohým obyvateľom dával prácu. Smelo môžeme predložiť tézu, že je to jeden z najkrajších regiónov Afriky s takými perlami cestovného ruchu, ako sú Viktóriine vodopády *Victoria Falls* (oveľa malebnejšie než na zambijskej strane), rezervácia Matopos, jazero Kariba alebo národný park Gweru, jediné miesto na svete, kam sa môžete vydať na prechádzku s dospelým divým levom držiac ho za chvost.

14. novembra 2017 zimbabwianska armáda prevzala moc v krajine a o týždeň nato prezident Mugabe, ktorý bol vo svojich 93 rokoch najstaršou hlavou štátu na svete, vládol v Zimbabwe tvrdou rukou 37 rokov, odstúpil z funkcie. Podľa viacerých správ Mugabemu za jeho odstúpenie garantovali imunitu voči trestnému stíhaniu. Jeho nástupcom sa stal Emmerson Mnangagwa, za ktorého sa politická a hospodárska situácia ešte naďalej zhoršuje.

Svoju pozemskú púť ukončil Mugabe v roku 2019, kedy zomiera vo veku 95 rokov.

I. časť: <http://christianitas.sk/robert-mugabe-cierny-marxista-i/>

URL adresa článku: <http://christianitas.sk/robert-mugabe-cierny-marxista-ii/>